

Kirje

1.8.2025

VN/1014/2025
VN/1014/2025-VM-34

Opetus- ja kulttuuriministeriö

Valtiovarainministeriön lausunto kielitutkintoja koskevan lainsäädännön muuttamisesta

Opetus- ja kulttuuriministeriö on pyytänyt valtiovarainministeriöltä lausuntoa hallituksen esityksestä kielitutkintoja koskevan lainsäädännön muuttamisesta.

Esityksellä ehdotetaan muutettavaksi yleisistä kielitutkinnoista annettua lakia ja julkisyhteisöjen henkilöstöltä vaadittavasta kielitaidosta annettua lakia. Kielitutkintojärjestelmän joustavoittamiseksi esityksellä mahdollistettaisiin yleisten kielitutkintojen suorittaminen osakokeina. Lisäksi esityksessä ehdotetaan nykyisen valtionhallinnon kielitutkintojärjestelmän lakkauttamista ja sulauttamista osaksi yleisiä kielitutkintoja. Esitys sisältää myös muita tutkintoprosessia joustavoittavia ja sujuvoittavia muutosehdotuksia, kuten Oma Opintopolun hyödyntämistä tutkintotulosten tiedoksiannossa. Lisäksi esityksessä päivitetään kielitutkintorekistereitä koskevat säännökset.

Esityksen tavoitteena on, että kielitutkintojen järjestelmä vastaisi paremmin kasvavien osallistujamäärien tarpeisiin suorittaa kielitutkinto kielitaidon osoittamista varten erilaisiin tarkoituksiin. Tavoitteena on muun muassa purkaa ruuhkia kielitutkintojen ilmoittautumisvaiheesta ja edistää tutkintotilaisuuksien saatavuutta. Esityksen tavoitteena on myös edistää tiedon sähköistä liikkumista tutkintoprosesseissa ja tutkintoprosessin vaiheiden digitalisointia.

Valtiovarainministeriö lausuu esityksestä oman toimialansa osalta seuraavaa.

Tiedoksianto Oma Opintopolussa

Luonnoksessa esitetään, että yleisistä kielitutkinnoista annetun lain (964/2004) tutkintotodistusta koskevaan 9 §:ään lisättäisiin 2 momentti, jonka mukaan tutkintotodistus voitaisiin antaa tutkinnon tai sen osakokeen suorittajalle sähköisesti, jos hänelle olisi ilmoitettu tiedoksiantotavasta. Kuten luonnoksessa on tunnistettu, valtiovarainministeriössä valmistellaan lainsäädäntöä sähköisen tiedoksiannon ensisijaisuudesta viranomaistoiminnassa (VM085:00/2024). Oikeusministeriö vastaa hankkeessa sähköistä tiedoksiantoa koskevista muutoksista, jotka tehdään sähköisestä asioinnista viranomaistoiminnassa annettuun lakiin (asiointilaki, 13/2003).

Lausunnolla olevassa HE-luonnoksessa esitetystä 9 §:n 2 momentista ja sen yksityiskohtaisista perusteluista jää epäselväksi, onko tarkoitus säätää todistuksen sähköisestä muodosta vai todistuksen tiedoksiantamisesta sähköisesti. Valtiovarainministeriön käsityksen mukaan nämä ovat jossain määrin eri asioita. Lisäksi asiointilain sähköistä tiedoksiantoa koskevat säännökset riittäisivät valtiovarainministeriön käsityksen mukaan todistuksen sähköiseen tiedoksiantamiseen niin nykytilassa kuin valtiovarainministeriön hankkeessa valmisteltavien sähköisen tiedoksiannon ensisijaisuutta koskevien muutosten voimaantulon jälkeenkin, minkä vuoksi luonnoksessa esitetyn 2 momentin tarpeellisuutta tulisi vielä arvioida jatkovalmistelussa.

Tietojen luovuttaminen yleisten kielitutkintojen tutkintorekisteristä

Luonnoksessa esitetään, että yleisistä kielitutkinnoista annettuun lakiin lisättäisiin uusi 10 a §, jossa säädettäisiin tietojen luovuttamisesta yleisten kielitutkintojen tutkintorekisteristä. Valtiovarainministeriö toteaa yleisellä tasolla, että esityksen jatkovalmistelussa voisi vielä arvioida, onko sääntelyratkaisu, jossa valtakunnallisista opinto- ja

Postiosoite
Postadress
Postal Address
Valtioneuvosto

Käyntiosoite
Besöksadress
Office

Puhelin
Telefon
Telephone

Faksi
Fax
Fax

s-posti, internet
e-post, internet
e-mail, internet

tutkintorekistereistä annetussa laissa (884/2017) olevaa sääntelyä kopioidaan yleisistä kielitutkinnoista annettuun lakiin, toimiva. Lisäksi ehdotettavan pykälän 2 momentti vaikuttaa tarpeettomalta informatiiviselta säännökseltä. Myös 3 momentissa säädettävän suostumuksen osalta voisi perustella tarkemmin, mitä suostumuksella käytännössä tarkoitetaan ja mikä sen suhde olisi muulla perusteella tapahtuvaan tietojen luovuttamiseen.

Lisäksi tiedon luovuttamista koskevan sääntelyn yhteydessä tulisi arvioida tietojen luovuttamistapa. Jos tietojen luovuttaminen on tarkoitus toteuttaa sähköisesti teknisten rajapintojen avulla tai avaamalla katseluyhteys, tulisi ottaa huomioon tiedonhallintalain 22-24 §:n mukainen sääntely ja arvioida sen soveltumista tietojen luovuttamiseen.

Tiedonhallinnan muutosvaikutusten arviointi

Luonnoksessa todetaan, että tiedot tutkintotodistuksista voitaisiin siirtää Opetushallituksesta suoraan sähköisesti niille viranomaisille, jotka edellyttävät kielitaidon osoittamista tietyissä tilanteissa. Luonnoksessa todetaan lisäksi, että osana muutoksia Opetushallitus toteuttaisi hallinnoimilleen kielitutkinnoille ja muulle lainsäädännössä edellytettävälle kielitaidon arvioinnille uuden tietojärjestelmäkokonaisuuden Opetushallituksen Opintopolku-järjestelmän yhteyteen. Luonnoksen mukaan tiedonhallintavaikutuksia päivitetään hallituksen esityksen jatkovalmisteluissa.

Valtiovarainministeriö toteaa, että julkisen hallinnon tiedonhallinnasta annetun lain (906/2019, jäljempänä tiedonhallintalaki) 8 §:n 2 momentin mukaan toimialasta vastaavan ministeriön on laadittava mainitun lain 5 §:n 3 momentin mukainen (muutosvaikutusten) arviointi, kun valmisteltavat säännökset vaikuttavat tietoaineistoihin ja tietojärjestelmiin. Lisäksi ministeriön on arvioitava suunniteltujen säännösten vaikutukset asiakirjojen julkisuuteen ja salassapitoon. Tiedonhallintalain mukaisen arvion tekemisestä on huolehdittava esityksen jatkovalmistelussa.

Suhde talousarvioesitykseen

Esityksessä todetaan, että ehdotetut muutokset aiheuttaisivat vuosille 2025 ja 2026 kertaluonteisia kustannuksia kielitutkintojärjestelmän kehittämisestä johtuen sekä vuodesta 2026 alkaen pysyviä kustannuksia. Vuoden 2025 talousarviossa on varattu momentille 29.01.02 Opetushallituksen toimintamenoihin 2 milj. euron määräraha yleisten kielitutkintojen järjestelmän kehittämiseen. Lisäksi hallitus on varannut vuosia 2026–2029 koskevassa kehyspäätyksessä tarkoitukseen 2,2 milj. euroa vuodelle 2026, mikä tullaan sisällyttämään eduskunnalle annettavaan vuoden 2026 talousarvioesitykseen. Muutosten arvioidaan lisäävän pysyviä, kielitutkintojen hallinnointiin ja toteuttamiseen liittyviä kustannuksia 195 000 eurolla (3 htv), jonka Opetushallitus kattaa tutkintomaksuilla ja tarvittaessa olemassa olevien määrärahojensa puitteissa.

Kyseessä on budjettilakiesitys, mikä luonnoksessa todetaankin. Kohtaa 11.2 ”Suhde talousarvioesitykseen” tulee lopulliseen hallituksen esitykseen budjettiriihessä tehtyjen päätösten jälkeen muokata talousarvioesitystä vastaavaan muotoon. Toisin sanoen tulee todeta, että vuoden 2026 talousarvioesitykseen sisältyy 2,2 milj. euron määräraha OPH:n toimintamenomomentilla 29.01.02, jolloin viittaukset kevään 2025 julkisen talouden suunnitelmaan voi jättää pois.

Valtiosihteeri kansliapäällikkönä

Juha Majanen

Osastopäällikkö, budjettipäällikkö

Mika Niemelä

Jakelu OKM Opetus- ja kulttuuriministeriö

Tiedoksi VM JulkICT Tietopolitiikka, Elina Takamäki
OKM LAMOS Strategisen ohjauksen vastuualue, Elisa Kotiniemi

VN/1014/2025-VM-34

Seuraavat henkilöt ovat allekirjoittaneet tämän asiakirjan sähköisesti /

Följande personer har undertecknat denna handling elektroniskt /

This document has been signed electronically by the following persons: